

Sylvie Svitáková: "Postavení komparsu v rámci filmového a televizního natáčení"

bakalářská práce – FHS UK Praha 2008

posudek oponenta

zpracoval: doc. PhDr. Zdeněk PINC

srpen 2008

Sylvie Svitáková má, jak sama uvádí pro zpracování svého tématu velmi dobré předpoklady, neboť po řadu let v komparech pracuje a specifické prostředí dobře zná. Také zvolená metoda zúčastněného pozorování je pro tento účel mimořádně vhodná a Svitáková projevila při její aplikaci jistý talent, mj. i literární, takže čtenář se z práce, zejména z její první poloviny i ledacos zajímavého dozví. S podivem konstatuji, jak málo a krátkodobě však autorka svoji bohatou zkušenost vytěžovala. Materie mohla a měla být bohatší, také opakování pasáží a motivů bych se spíše vystříhal, kritičtěji bych také odstínil vlastní účast a zaujetí pro život komparsisty od pozice pozorovatele.

Ocenil jsem také poměrně kvalitní teoretickou průpravu, působivá je i snaha podložit empirickou práci vhodným teoretickým modelem. V tomto smyslu je volba dnes už klasické práce Ervinga Goffmana „Všichni hrajeme divadlo“ z konce padesátých let 20. století velmi zdařilá, mj. i proto, že jako jedna z prvních interpretuje zvláštní rys soudobého společenského života, v němž se divadelní prvky stále silněji mísí s každodenním životem, ačkoli v archaických společnostech patří divadlo k posvátné fázi životního prožitku a je zde kladen spíše důraz na odlišování a kontrast modelového, „divadelního“ chování vůči každodennímu životu než na splyvání každodennosti a mimetických forem, jež je příznačná pro společnosti soudobé.

V této souvislosti mohla snad autorka více zdůraznit rozdíl mezi komparem filmovým a televizním. Filmový kompars patří důsledně k dokreslení mimeticky předváděného děje. Dodává ději věrohodnost a plastičnost vlastně podobným způsobem jako je tomu v divadelním prostředí. Televizní kompars, zejména ten specifický, kde komparsisté představují diváky představení v reálném čase je jiný. Jejich divácká reakce je divadelní rolí, smějí se, tleskají či vyjadřují hněv či nespokojenost podle scénáře a tím mění mimetické působení představení v cosi jako reklamně koncipovanou masáž. Představují cosi jako pervertovanou formu diváctví. Kdybych práci koncipoval já, začal bych asi touto distinkcí a pracoval bych se specifickým modelem vztahu mezi herci, chórem a diváky, jak se rodí v antickém divadle. K takovému pojetí měla kolegyně Svitáková silné podněty z předchozího studia a vazba na Goffmanovu koncepci by se budovala mnohem snáz než přičleněná vazba na Simmelovo pojetí „cizince“.

Práce se tak štěpí na dvě poloviny, z nichž první je v zásadě zdařilá a zcela přijatelná. Předělem je konec oddílu III. Zde zřejmě Svitákové došly síly, druhá polovina práce – text končí na s. 57, zbytek jsou přílohy – vlastně přísně vzato nemá charakter finálního textu. Jde převážně o komentovaný koncept Goffmanovy knihy a další autorčiny četby. Jde o exemplární příklad špatně rozvržené a do poslední chvíle odkládané práce, kterou nakonec již nelze dokončit standardním způsobem a proto je jaksi ze zoufalství odevzdán polotovar. Dílčí nedostatky v tomto kontextu nepokládám za vhodné uvádět. Oponent má podle mého přesvědčení v této situaci jenom dvě možnosti. Jedna je standardní, druhá je jaksi in extremis. Standardní postup velí v takové situaci nadějně rozehranou práci vrátit k přepracování s přesvědčením, že v nejbližším dalším termínu bude předložena kompletní

práce, která bude posouzena ve standardním pásmu „velmi dobře“. Tato možnost však reálně do úvahy nepřichází, autorka již další termín k dispozici nemá a ve smyslu vysokoškolského zákona by po šesti letech studia musela začít znovu. V této situaci bych rád zdůraznil, že vyřazení obsáhlého segmentu komentované četby Goffmana by textu spíše prospělo, než uškodilo. Navrhuji tedy posuzovat jej jako přílohu. Mám na mysli celou pasáž IV.1. Zbytek textu: IV.2 Komparsista jako cizinec a IV.3 Je kompars subkulturou? je sice zpracován velmi povrchně a já osobně pokládám obě naznačené hypotézy za mylné, autorka vlastně dospívá, rozumím-li dobře, ke stejnému vyústění, přesto však vytváří předěl ke stručnému závěru. V tomto kontextu tedy, byť trochu se zaťatými zuby, navrhuji práci S.Svitákové k obhajobě a doporučuji hodnotit ji jako „dobrou“ za 20 bodů.